

Více než miliardová podpora státu pomohla k regeneraci 122 brownfieldů. NKÚ přesto odhalil řadu nedostatků

17.2.2025 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Podpora státu ve výši 1,1 mld. Kč vedla v letech 2019 až 2023 k regeneraci 122 brownfieldů z celkem 979, které jsou ve výlučně veřejném vlastnictví. Ze zanedbaných a nevyužívaných nemovitostí o rozloze 27,4 ha se díky těmto dotacím staly např. obecní úřad, denní stacionář pro seniory, hasičská zbrojnice, mateřská škola, komunitní centrum, multifunkční zařízení, park či zóna aktivního i pasivního odpočinku. Přesto kontrola NKÚ zjistila řadu nedostatků jak na straně poskytovatelů dotace, kterými byly Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a Státní fond podpory investic (SFPI), tak na straně příjemců. U sedmi z devatenácti kontrolovaných projektů, tedy u více než jedné třetiny, odhalili kontrolóři nedostatky nasvědčující porušení rozpočtové kázně, a to až do výše 32,5 mil. Kč. Šlo nejčastěji o chyby při zadávání veřejných zakázek a o nezpůsobilé výdaje.

Přesto NKÚ vyhodnotil kontrolované projekty a výdaje na ně jako účelné, s výjimkou jednoho. V tomto případě příjemce dotaci ve výši téměř 23 mil. Kč vyčerpal, avšak plánovanou tělocvičnu s lezeckou stěnou, fitness, sociálním zařízením, bufetem aj. nevybudoval.

U MMR a SFPI odhalil NKÚ významné nedostatky zejména v kontrolní činnosti. Ministerstvo např. v konečné fázi projektu mnohdy nekontrolovalo závěrečné vyhodnocení ani finanční vypořádání vyplacených dotací. SFPI na místě u příjemce dotace neprováděl kontrolu v rozsahu stanoveném právním předpisem.

Vzhledem k tomu, že MMR nestanovilo jednoznačně, za jakých podmínek mohou být výdaje vynaložené na území mimo registrovaný brownfield způsobilé, někteří příjemci dotace si postup chybně vykládali. Jako způsobilé k proplacení pak uplatnili i výdaje za stavební práce na parcelách mimo území brownfieldu. Naopak SFPI stanovil jednoznačně, že náklady, které jsou neoddelitelnou součástí revitalizace, ale byly vynaloženy mimo revitalizované území, jsou k proplacení nezpůsobilé.

Kontrola NKÚ ukázala, že MMR poskytlo dotaci i příjemci podpory, který v žádosti uvedl nepravdivé informace o tom, že objekt/areál neleží v záplavovém území stoleté vody, ačkoliv se v takovém území nacházel. Ministerstvo také uhradilo stavební práce, které nebyly v době fakturace provedeny – původně plánovanou zámkovou dlažbu totiž příjemce podpory v průběhu stavby nahradil žulovými kostkami, aniž by o tom ministerstvo informoval.

Za nedostatek považuje NKÚ rovněž fakt, že jediným sledovaným parametrem ze strany MMR a SFPI je počet uzavřených smluv, a nikoliv např. velikost zrevitalizované plochy. NKÚ dále zjistil, že revitalizované pozemky a rekonstruované stavby ve veřejném vlastnictví obcí, měst a krajů zůstávají v „Národní databázi brownfieldů“, přestože svým charakterem již definici brownfieldu neodpovídají. NKÚ proto doporučuje MMR zajistit takovou meziresortní výměnu informací, která by vedla k aktualizaci údajů v „Národní databázi brownfieldů“.

Přehled zrevitalizovaných brownfieldů z kontrolního vzorku najdete zde:

<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=13965>.

Brownfieldem se rozumí nemovitost (pozemek, areál, objekt), která je nedostatečně využívána,

zanedbaná a může být i kontaminovaná. Brownfieldy vznikají jako pozůstatky průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské nebo jiné aktivity a nelze je vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jejich regenerace nebo revitalizace. Celkem je v ČR v „Národní databázi brownfieldů“ evidováno 4 346 těchto nemovitostí (pozemků, areálů, objektů) ve vlastnictví soukromém, veřejném i kombinovaném.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/vice-nez-miliardova-podpora-statu-pomohla-k-regeneraci-122-brownfieldu--nku-presto-odhalil-radu-nedostatku-id14549>